

Vier-ogen principe

Waarom het vier-ogen principe?

Naar aanleiding van een zedenzaak bij een kinderdagverblijf in Amsterdam heeft de commissie Gunning in haar onderzoeksrapport geadviseerd bij kinderdagverblijven het vierogenprincipe in te voeren. Het vierogenprincipe betekent dat altijd een volwassene moet kunnen *meekijken* en- of *meeluisteren* bij een beroepskracht in de kinderopvang. De rijksoverheid heeft het advies van de commissie Gunning overgenomen en het vierogenprincipe verplicht gesteld voor alle kinderdagverblijven.

Volgens de Brancheorganisatie Kinderopvang en BOINK betekent het vier ogen principe dat er ten alle tijden iemand moet kunnen **meekijken** of **meeluisteren** bij de opvang van kinderen. *“Het vier- ogenprincipe is voor convenantpartijen de basis voor veiligheid in de kinderopvang. De uitwerking van dit vier ogen principe is maatwerk. De invulling zal voor iedere organisatie anders zijn, passend bij het pedagogisch beleid en financiële haalbaarheid.”* (Brancheorganisatie kinderopvang & BOINK).

Wie wordt betrokken bij het beleid? Hoewel het woord anders doet vermoeden, gaat het om meekijken of meeluisteren. Over de wijze waarop een kinderdagverblijf dit principe invoert heeft de oudercommissie adviesrecht. Vervolgens is het kinderdagverblijf verplicht de ouders te informeren over de wijze waarop vorm is gegeven aan het vierogenprincipe.

Van principe naar praktijk... Zoals zo vaak bij nieuwe regelgeving, is er geen strikte uitvoeringsrichtlijn meegegeven door de wetgever. Dit is een voor- en een nadeel. Het nadeel is dat je nooit kunt stellen dat je het 100% goed of 100% slecht doet. Het voordeel is dat er ruimte is om voor elke situatie een oplossing op maat te bedenken die recht doet aan de specifieke omstandigheden.

Mijn Kinderopvang geeft de volgende invulling aan het vier ogen principe en de preventie van misbruik, onderverdeeld in de onderwerpen bouwkundige aanpassingen, personeel, samenwerking en overige maatregelen.

Op onze vestigingen streven wij ernaar om 2 pedagogisch medewerkers in de groep te hebben, maar als er niet genoeg kinderen zijn dan kunnen we van dit streven afwijken. Wettelijk mag je bij halve groepen **alleen** op de groep.

De wettelijke bepaling over de beroepskracht-kind-ratio is:

- 1 één beroepskracht per vier kinderen in de leeftijd tot één jaar;
- 2 één beroepskracht per vijf kinderen in de leeftijd van één tot twee jaar;
- 3 één beroepskracht per zes kinderen in de leeftijd van twee tot drie jaar;
- 4 één beroepskracht per acht kinderen in de leeftijd van drie tot vier jaar.

Verder is het Conform het “convenant kwaliteit” toegestaan per dag gedurende maximaal drie uur af te wijken van de beroepskracht-kind-ratio.

Dit mag op de volgende tijden:

- Voor 9.30 uur
- Tussen 12.30 en 15.00 uur
- Na 16.30 uur

Bovenstaande momenten zijn aandachtspunten bij de uitwerking van het vier-ogen-principe.

Bouwkundig

- In de groepsruimte zijn geen deuren aanwezig, dit zorgt voor transparantie, de medewerkers en leidinggevende hebben zicht op elkaar.
- Het is een opdracht om zoveel mogelijk van het glas transparant te houden en niet dicht te plakken met werkjes en mededelingen.
- De groepsruimte is rondom voorzien van veel ramen, zodat er altijd van buiten naar binnengekeken kan worden.
- Groepsruimte is zo ingericht dat er hoekjes gecreëerd zijn op kindhoogte, waarbij de medewerker de ruimte in zijn geheel kan overzien.
- Slaapkamer heeft een babyfoon/ camera. Deze babyfoon is naast het controleren hoe het met de kinderen gaat ook een controle voor de pedagogisch medewerker als ze op de slaapkamer is.
- In de groepsruimte hangt een camera. Camera toezicht wordt gebruikt op het moment dat er maar 1 Pm-er aanwezig is op de groep bv tijdens brengen, halen en pauze. Camera is tevens ook voor interne trainingen van onze personeelsleden.
- De toiletruimten van de peuters bevinden zich direct bij de groepsruimte, de toiletdeuren zijn voorzien van veiligheidsglas en- of de deur staat altijd open waardoor er zicht op de toiletten.
- Verschoonruimte is in de groep waardoor er altijd zicht op is.

Personeel

- Van iedere medewerker is er een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG). Dit geldt tevens voor stagiaires.
- Vanaf maart 2013 worden nieuwe medewerkers in de kinderopvang continue gecontroleerd op strafbare feiten. Om dit te realiseren, worden bestanden van gemeenten, UWV en Kamer van Koophandel aan elkaar gekoppeld. Dit staat in het besluit continue screening waarmee de Ministerraad onlangs heeft ingestemd. Vanaf 2016 worden de bestanden niet meer gekoppeld, maar is er een register van medewerkers gereed.

- Nieuw personeel wordt pas aangenomen na een mate van screening en eventueel referentienavraag.
- Stagiaires staan altijd boventallig en dus nooit alleen op een groep, tenzij er nood is
- Een pedagogisch medewerker is niet langdurig en structureel alleen buiten met de kinderen, bovendien zijn zij altijd telefonisch bereikbaar.
- Het grootste gedeelte van de dag zijn er twee pedagogisch medewerkers op de grp.
- In het beleid van Mijn Kinderopvang zijn restricties uitgewerkt wat betreft het omgaan met beeldmateriaal op mobiele telefoons en fototoestellen.
- Tijdens het laatste half uur dat een leidster mogelijk alleen in het gebouw is, worden de laatste kinderen door hun ouder(s) opgehaald. Daardoor is een leidster eveneens op dit moment zelden alleen met een kind.
- Tussen 06:30 uur en 09:00 uur worden de kinderen gebracht. In het eerste uur dat een leidster alleen werkt, zijn er meestal ouders op de groep waardoor een leidster niet alleen is.
- Het onvoorspelbare karakter van de breng- en haalsituaties (je weet niet exact wanneer een ouder binnen- of langsloopt en hoeveel tegelijk etc.) verkleint het risico dat iemand zich onbespied of niet gecontroleerd zou kunnen voelen.
- Bij onze vestigingen hebben we er voor gekozen om, als onderdeel van de uitvoering van het vier ogen principe, gebruik te gaan maken van toezicht d.m.v camera's.
- Op momenten dat er 1 pm-er op de groep aanwezig is kan er ten alle tijden meegekeken worden via de camera's. **De camera's zijn alleen toegankelijk voor de directie van Mijn Kinderopvang.** *Pedagogisch medewerkers en overige medewerkers* zijn op de hoogte gesteld van het gebruik van cameratoezicht binnen onze organisatie en kennen zij het hierin beschreven protocol cameratoezicht.

Samenwerking en klimaat

- Er heerst een open werkklimaat, zodat medewerkers elkaar altijd aan durven te spreken op hun handelen. Dit creëren we door elkaar feedback te (leren) geven in elke geleding van de organisatie (functioneringsgesprekken, teamvergaderingen, groepsobservaties door manager).
- Regelmatig zal de manager groepsobservaties inplannen, de bevindingen worden regelmatig teruggekoppeld tijdens (team)vergaderingen of individueel naar de medewerker persoonlijk.
- Er wordt gewerkt met vaste team, met de continuïteit op de groep als uitgangspunt. Dit zorgt er voor dat medewerkers aan elkaar gewend zijn, wat het aanspreken op niet gepast gedrag makkelijker kan maken.

Specifieke situaties

Gedurende een kinderdagverblijfdag doen zich verschillende bezettingsmomenten voor, bezetting qua kinderen en bezetting van medewerkers.

Hieronder beschrijven wij de situaties waarbij het kan voorkomen dat een medewerker alleen is met de kinderen en hoe wij hiermee omgaan met inachtneming van het vier ogen en orenprincipe.

Tijdens uitstapjes

Tijdens uitstapjes gaan pedagogisch medewerkers (of een pedagogisch medewerker en een volwassene) minimaal met zijn tweeën op pad met een groepje kinderen.

Als pedagogisch medewerker alleen met een groepje kinderen op pad gaan, dan is dit een vaste pedagogisch medewerker van Mijn Kinderopvang en dan is dit in een omgeving waar voldoende sociale controle aanwezig is van andere mensen.

Toezicht bij buiten spelen

Buiten ruimte/speelplaats is zichtbaar door omringende woningen of scholen. De zichtbaarheid voor de buurt/omgeving moet zo min mogelijk belemmerd worden. Van de omwonenden verwachten wij geen directe betrokkenheid en input, wel zullen medewerkers die iets willen doen dat niet toelaatbaar is zich 'gezien' weten doordat ze niet in een afgesloten ruimte zitten waar niemand hen kan opmerken.

Van binnenuit zijn de buitenspeelterreinen overzichtelijk en houdt degenen die binnen zijn mede toezicht op het buitenspelen.

Breng en haal momenten tijdens de 3 uursregeling

Is de pedagogisch medewerker een half uur tot een uur alleen in de groep tot de 2e collega begint of de 1e collega naar huis gaat (rooster): tijdens deze drukke 'verkeersuren' is er een voortdurende inloop door ouders.

Het onvoorspelbare karakter van de haal en brengsituaties (je weet niet exact wanneer een ouder binnen- of langsloopt en hoeveel tegelijk etc.) verkleint het risico dat iemand zich onbespied of niet gecontroleerd zou kunnen voelen.

Tijdens de middagpauze komt het voor dat de pedagogisch medewerkers om de beurt tot maximaal een uur alleen op de groep is. Mocht dit het geval zijn maken wij gebruik van inzet van stagiaire of camera's.

De eigenaar en mede-eigenaar komen regelmatig onaangekondigd binnen in de groepsruimten. Juist omdat dit ook niet op geplande momenten gebeurt en dus onvoorspelbaar is, draagt dit bij aan vierogenprincipe.

Op momenten dat er 1 pm-er op de groep aanwezig is kan er ten alle tijden ook meegekeken worden via de camera's.

Achterwachtregeling

De Wet Kinderopvang schrijft voor dat ieder kinderdagverblijf een achterwachtregeling moet hebben. Een achterwacht is een volwassene persoon die in geval van nood ten alle tijden ingeschakeld kan worden en binnen ambulance aanrijtijd aanwezig kan zijn op locatie. Tijdens onze openingstijden hebben wij een achterwachtregeling getroffen. Dit is van maandag t/m vrijdag van 06:30 tot 18.30 uur. Dit houdt in dat op bovenstaande tijden, als de pedagogisch medewerk(st)ers alleen op de groep aanwezig zijn, mensen op de lijst beschikbaar zijn in geval van nood. Dit wordt aangegeven op het rooster met naam en telefoonnummer.

Hiervoor wordt meestal de reservepersoon ingezet. Dit houdt in dat deze persoon die dag niet ingezet is, maar wel "stand-by" staat voor als zich onverwacht problemen

voordoen. Mocht om wat voor reden ook de reservepersoon niet kunnen werken, dan kan de eigenaar mevrouw S. Kasmi op de groep inspringen. Ten allen tijde zal geprobeerd worden om de vaste gezichten van de groep te laten starten en te laten sluiten.

Basisprincipes

Naast deze praktische maatregelen zijn er een aantal basisprincipes van toepassing op de preventieve maatregelen tegen misbruik:

- een open aanspreekcultuur bij *Mijn Kinderopvang*.
- de kinderen het bewustzijn en bewaken van de eigen grenzen aanleren.

Open aanspreekcultuur

Zoals in de maatregelen staat vermeld is er bij *Mijn Kinderopvang* een open aanspreek cultuur. Door het kleinschalige karakter van onze locatie's is het contact persoonlijk en zijn er korte communicatielijnen. Bij *Mijn Kinderopvang* hebben we de directie met de juiste pedagogische achtergrond die korte lijnen richting de medewerkers kan aansturen of aanspreken op gedrag wat niet gepast is of niet passend bij het beleid van *Mijn Kinderopvang*. Ook medewerkers onderling spreken elkaar aan op niet passend gedrag. Tevens draagt het werken met vaste team bij aan het opbouwen van een vertrouwensband met het kind.

Mochten ouders op welke wijze dan ook signalen melden of afgeven dan wordt er ook volgens de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling zorgvuldig gehandeld. Een gesprek, waarin naar de ouders geluisterd wordt, is dan gebruikelijk.

Bewustzijn en bewaking van eigen grenzen

Het begeleiden van de kinderen in de bewustwording en het leren aangeven van hun eigen grenzen is belangrijk. De kinderopvang is een veilige plek om dit te oefenen. Bij *Mijn Kinderopvang* wordt daarom van jongs af aan spelenderwijs (VVE) aandacht besteedt. De kinderen leren wat ze wel en niet fijn vinden en leren om dit aan te geven aan de ander. Ook leren kinderen dat, als je iemand bijvoorbeeld een knuffel of aai wilt geven en de ander dat niet wil, je deze grens van de ander dient te respecteren. Dit geldt voor zowel het contact van de kinderen onderling als met volwassenen. In het bewust worden van je eigen grenzen en dit aan te leren geven is de begeleiding van een pedagogisch medewerker vaak gewenst. Wanneer een pedagogisch medewerker bijvoorbeeld ziet dat het ene kind (vaak lief bedoeld) het andere kind aanraakt, maar dat het andere kind dat niet fijn vindt wordt daar over gesproken. Het kind wat de aanraking als niet prettig ervaart leert zich bewust te zijn van zijn grenzen en dit aan te geven. Het kind dat de ander aan wilde raken of liefkozen leert in de geval de grenzen van het andere kind te respecteren.